

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

«Μητρώο Πόρων για τις Ανθρωπιστικές Σπουδές: Στόχοι, Εμπειρία και Προοπτικές»

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

*Ελένη Βερναρδάκη
Ακαδημία Αθηνών, Υπεύθυνη Δράσεων του έργου*

Στόχοι

Στόχος αυτής της δράσης είναι η μελέτη, δημιουργία και διαχείριση δεδομένων και μεταδεδομένων για συλλογές που αφορούν στις τέχνες και στις ανθρωπιστικές επιστήμες και αναπτύσσονται από ελληνικούς φορείς.

Αντικείμενο της δράσης είναι η συγκέντρωση μεταδεδομένων από συλλογές σε ένα ενιαίο Μητρώο, η οποία **διασφαλίζει** τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των αντίστοιχων εφαρμογών και συστημάτων που παρέχουν σχετικές υπηρεσίες πληροφόρησης, **αναδεικνύει** την πολυμορφία και **ενισχύει** την προσβασιμότητα στο διαθέσιμο πολιτιστικό απόθεμα.

Βασική έννοια του καταλόγου είναι η συλλογή. Τα μεταδεδομένα των συλλογών, βοηθούν σημαντικά στην επιλογή και πρόσβαση στο επιθυμητό ψηφιακό υλικό, ανάμεσα σε πλήθος ετερογενών συλλογών.

Εκτός από τις συλλογές και τα μεταδεδομένα τους, το μητρώο εμπλουτίζεται με την καταγραφή και διασύνδεση των φορέων και των προσώπων που κατέχουν και διαχειρίζονται τις συλλογές.

Σχέση με άλλες πρωτοβουλίες

Παράλληλα, το Μητρώο του ΔΥΑΣ αποτελεί προέκταση και συμπλήρωση ανάλογων πρωτοβουλιών και προγραμμάτων ελληνικών και ξένων φορέων που σχετίζονται με την καταγραφή, τη διασύνδεση και την προβολή του διαθέσιμου πρωτογενούς υλικού προσφέροντας τα εξής πλεονεκτήματα:

- Περιέχει τόσο τις φυσικές, όσο και τις ψηφιακές συλλογές.
- Καταδεικνύει τις σχέσεις μεταξύ των συλλογών – δηλαδή ποιες συλλογές σχετίζονται και πώς
- Παρέχει πληροφορίες για τα δικαιώματα που διέπουν τις συλλογές και τους όρους πρόσβασης σε αυτές.

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

Ομάδα εργασίας

Συνολικά, **41**ας επιστήμονες συνεργάστηκαν για την υλοποίηση αυτής της δράσης. Η **Μονάδα Ψηφιακής Επιμέλειας** του Ερευνητικού Κέντρου Αθηνά, ανέλαβε το σχεδιασμό του μητρώου, την ανάπτυξη του συστήματος καταγραφής, καθώς και του εργαλείου μέσω του οποίου το μητρώο είναι πλέον στη διάθεση των χρηστών της υποδομής. Στο σχεδιασμό του συστήματος υιοθετήθηκαν διεθνή πρότυπα, τα οποία επεκτάθηκαν με επιπρόσθετα στοιχεία προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες του έργου και να υποστηρίξουν πρόσθετες σημαντικές λειτουργίες.

Περισσότερα για την ανάπτυξη του συστήματος, θα ακούσετε στην επόμενη παρουσίαση από τον κύριο Κωνσταντόπουλο.

Οι τρεις φορείς του дуάς – Ακαδημία Αθηνών, Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών – έχουν την ευθύνη για την τεκμηρίωση και συγκρότηση του **περιεχομένου** του Μητρώου, που πραγματοποιείται με την συνεργασία **31**ος ερευνητών.

Μεθοδολογία

Η Ακαδημία Αθηνών είχε τον έλεγχο και τον συντονισμό της πολυσύνθετης αυτής δράσης. Για τον λόγο αυτό ανέπτυξε την Μεθοδολογία για την κατάρτιση του μητρώου έτσι ώστε οι ερευνητές όλων των συνεργαζόμενων φορέων να έχουν κοινή αντιμετώπιση στην προσέγγιση και καταγραφή των φορέων, εξασφαλίζοντας παράλληλα την απαραίτητη ομοιογένεια στην καταγραφή των στοιχείων των συλλογών. Παράλληλα, καθ' όλη την διάρκεια του έργου, πραγματοποιούνταν σε τακτά χρονικά διαστήματα, κοινές συναντήσεις στις οποίες επιλύονταν τα επιμέρους ζητήματα που προέκυπταν.

Αρχικά, καταγράψαμε όλους τους ελληνικούς φορείς που εντοπίσαμε ότι διαθέτουν συλλογές σε επιμέρους πεδία των Ανθρωπιστικών επιστημών.

Ακολούθησε ενημέρωση όλων των φορέων για το έργο και την διαδικασία που θα ακολουθούσαμε, αλλά και προσωπική επικοινωνία των ερευνητών με εκπροσώπους των φορέων, με στόχο την ένταξη των φορέων στο Μητρώο. Παράλληλα, ξεκίνησε η καταγραφή και η τεκμηρίωση των συλλογών, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων στο διαδίκτυο.

Στους ενταγμένους φορείς, πραγματοποιήθηκε **επανέλεγχος** των στοιχείων των συλλογών (σχολαστικός ή ενδεικτικός ανάλογα με τον όγκο των δεδομένων), σε συνεργασία του εκπροσώπου του φορέα με τον ερευνητή που κατέγραφε την συλλογή και **ένταξη** τελικά των συλλογών στο μητρώο.

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

Διαδικτυακή προβολή του Μητρώου και των λειτουργιών του

Τα “Μητρώα Πόρων των Ανθρωπιστικών Σπουδών” όπως ονομάζονται, είναι πλέον διαθέσιμα στους ενδιαφερόμενους, μέσω της διαδικτυακής πύλης дуάς στην ενότητα Εργαλεία.

Το περιεχόμενο που διατίθεται, αφορά ΜΟΝΟ τους φορείς και τις συλλογές που έχουν ήδη ενταχθεί, φορείς και οι συλλογές τους που βρίσκονται σε διαδικασία επικοινωνίας, ΔΕΝ είναι διαθέσιμοι προς το παρόν.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

*Ηράκλειτος Σουγιουλτζόγλου
Ακαδημία Αθηνών, Ερευνητής, Ανθρωπολόγος*

Προσέγγιση φορέων και υλικού

Ξεκινώ με μια αναφορά στη βασική αρχή που διέπει τη συγκρότηση του μητρώου: πρόκειται για την αναγνώριση της εγγενούς αξίας του πολιτισμικού υλικού και την προσπάθεια ανάδειξής του μέσα από ένα κόμβο ο οποίος συγκεντρώνει και τεκμηριώνει τις συλλογές στις οποίες το υλικό αυτό οργανώνεται.

Στο πλαίσιο αυτό, προσεγγίσαμε τόσο τους μεγάλους, όσο και τους περιφερειακούς ή μικρότερου μεγέθους φορείς, αποσκοπώντας στη συνεχή επαφή και τη καλλιέργεια κλίματος συνεργασίας για την υλοποίηση του κοινού μας στόχου.

Έτσι, στο μητρώο καταγράφονται φορείς από τον χώρο του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, καθώς και δημόσιοι οργανισμοί, σύλλογοι, σωματεία και οργανώσεις, εταιρείες, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλοι οργανισμοί, με τις συλλογές τις οποίες διαχειρίζονται.

Παράδειγμα προβολής φορέα από το Μητρώο

Ας δούμε ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός καταγεγραμμένου φορέα, όπως θα εμφανίζεται στην εφαρμογή προβολής του Μητρώου. Πρόκειται για το Κέντρο Ερεύνης της Ιστορίας του Νεότερου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών. Όπως μπορείτε να δείτε στη σχετική διαφάνεια, η εγγραφή για κάθε φορέα αποτελείται από 4 διαφορετικά πεδία πληροφoρίας. Στην αρχική σελίδα, παρουσιάζεται συνοπτικά η ταυτότητα του φορέα. Στο πεδίο «επικοινωνία» παρατίθενται τα στοιχεία και το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που ο φορέας έχει υποδείξει για την επικοινωνία με τους ενδιαφερόμενους ερευνητές. Οι πληροφορίες σχετικά με την τοποθεσία που καταχωρούνται στο τρίτο πεδίο, περιλαμβάνουν τη διεύθυνση του φορέα, ή/και των παραρτημάτων του που φιλοξενούν επιμέρους συλλογές. Τέλος, εμφανίζονται οι συνδεδεμένες συλλογές με τον φορέα, παρέχοντας μια συνολική εικόνα του υλικού που διαθέτει.

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

Διαχείριση περιεχομένου συλλογών

Περνώντας από τους φορείς στις συλλογές, θα πρέπει εξ αρχής να επισημανθεί ότι υπάρχουν δύο κύριοι άξονες δόμησης πληροφορίας: στο μητρώο συγκεντρώνονται και προβάλλονται δεδομένα τόσο για τεκμήρια που συνιστούν τις συλλογές, όσο και για τις ίδιες τις συλλογές ως σύνολα.

Ειδικότερα, το περιεχόμενο των συλλογών τεκμηριώνεται βάσει των χωρικών και χρονικών συνισταμένων αναφοράς και των χαρακτηριστικών των επιμέρους τεκμηρίων (όπως, για παράδειγμα, ο τύπος και το υπόστρωμα των φυσικών τεκμηρίων και οι μορφότυποι των ψηφιακών τεκμηρίων). Κάθε κατηγορία πληροφορίας συνιστά ταυτόχρονα και κριτήριο αναζήτησης των συλλογών, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τη δυνατότητα των ερευνητών να εντοπίζουν τις συναφείς με τα ειδικά ενδιαφέροντά τους συλλογές.

Προς την κατεύθυνση αυτή, το περιεχόμενο της συλλογής περιγράφεται με τη χρήση ενός δομημένου λεξιλογίου όρων που αναφέρονται στην ευρύτερη θεματολογία της.

Καταγραφή πληροφορίας για τις συλλογές

Όσον αφορά τον δεύτερο άξονα –τη συγκρότηση, δηλαδή, της πληροφορίας για τις συλλογές ως σύνολα τεκμηρίων- αποτυπώνεται, σε συνεργασία με τους φορείς, η διάρθρωσή τους, οι αντιστοιχίες μεταξύ ψηφιακών και φυσικών συλλογών, και οι σχέσεις μεταξύ κύριων και επιμέρους συλλογών. Όπου είναι διαθέσιμες, παρέχονται επίσης πληροφορίες για το ιστορικό δημιουργίας και αλλαγών ιδιοκτησίας, και, κυρίως, σχετικά με τους όρους πρόσβασης, αναπαραγωγής και αξιοποίησης του διαθέσιμου υλικού από τους ενδιαφερόμενους ερευνητές. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία και τις παραμέτρους καταγραφής των συλλογών στο μητρώο μπορείτε να βρείτε στη δικτυακή πύλη του ΔΥΑΣ, και ειδικότερα στην ενότητα που αφορά στην ημερίδα με θέμα «Πώς προβάλλω τις συλλογές μου μέσα από το ΔΥΑΣ».

Παράδειγμα εγγραφής συλλογής στο Μητρώο

Μπορούμε στη συνέχεια να δούμε μια εγγραφή συλλογής. Το περιβάλλον είναι αντίστοιχο με τη φόρμα παρουσίασης των φορέων, με τους οποίους άλλωστε συνδέονται στο μητρώο οι συλλογές.

Η συγκεκριμένη εγγραφή αφορά σε μια ψηφιακή εφαρμογή σχετικά με το Βυζάντιο. Το εν λόγω παράδειγμα υποδεικνύει ότι στο πλαίσιο του μητρώου ως συλλογές νοούνται όχι μόνο τα σύνολα φυσικών ή/και ψηφιακών τεκμηρίων, αλλά επίσης οι διαδραστικοί πόροι και τα σύνολα δεδομένων.

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

Στις γενικές πληροφορίες αναφέρεται ο φορέας που έχει αναπτύξει την εφαρμογή, η ονομασία της εφαρμογής και μια συνοπτική περιγραφή του περιεχομένου της. Όπου υπάρχει διαθέσιμη πληροφορία σε γλώσσα εκτός της ελληνικής, αυτή καταγράφεται στο μητρώο και διευκρινίζεται η γλώσσα στην οποία εμφανίζεται. Εδώ βλέπουμε ότι παρατίθεται η περιγραφή της συλλογής στα αγγλικά και ο εναλλακτικός τίτλος της συλλογής, που αποτελεί μετάφραση του αντίστοιχου ελληνικού.

Στο κάτω μέρος της οθόνης βλέπουμε τους θεματικούς όρους με τους οποίους συνδέεται η συλλογή, ενώ στα υπόλοιπα πεδία παρέχονται πληροφορίες για τα δικαιώματα, τη χρονική και γεωγραφική κάλυψη, και τα στοιχεία του προσώπου επικοινωνίας για τη συλλογή.

Ανακεφαλαιώνοντας, η διασύνδεση και η δυνατότητα αμφίδρομης προβολής φορέων και συλλογών μέσα από το μητρώο είναι αποτέλεσμα της συντονισμένης προσπάθειας διάθεσης προς τους ερευνητές δομημένης, περιεκτικής και αξιόπιστης πληροφορίας σχετικά με το εύρος και το είδος του αξιοποιήσιμου πολιτισμικού υλικού, καθώς και της ταυτότητας των οργανισμών και των προσώπων που το διαχειρίζονται.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

*Αναστασία Φαλιέρου
Ακαδημία Αθηνών, Ιστορικός*

Διαδικασία επικοινωνίας με τους φορείς

Στο έργο αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες ψηφιακές και έντυπες πηγές, στις οποίες ο κάθε φορέας διαθέτει πληροφορίες για το υλικό που διαχειρίζεται.

Χρησιμοποιούνται, επίσης, όλα τα διαθέσιμα μέσα επικοινωνίας (τηλέφωνο, φαξ, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο). Πραγματοποιούνται επαναλαμβανόμενες επικοινωνίες για την παροχή διευκρινίσεων.

Η επικοινωνία ολοκληρώνεται σε 3 φάσεις:

1. Ενημέρωση-πρόσκληση στο φορέα
2. Καταγραφή των συλλογών του φορέα και
3. Καταγραφή δικαιωμάτων και οριστικοποίηση της ένταξης των συλλογών.

Δυσκολίες επικοινωνίας

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

Κατά την επικοινωνία με τους φορείς αντιμετωπίσαμε ποικίλες δυσκολίες, οι οποίες αναγκαστικά επιβράδυναν το έργο μας:

Αρχικά, θα πρέπει να αναφερθούμε στα προβλήματα διάρθρωσης και αρμοδιοτήτων: Η επικοινωνία με τους αρμόδιους, ιδιαίτερα στους δημόσιους φορείς, ήταν συχνά πολύ δύσκολη. Επίσης, αρκετά συχνά οι υπεύθυνοι παρέπεμπαν προς έγκριση το θέμα στο εκάστοτε Διοικητικό Συμβούλιο με αποτέλεσμα να καθυστερεί η διαδικασία.

Χρειάστηκε, επίσης, να αντιμετωπίσουμε διάφορα προβλήματα τεχνικής φύσεως όπως βλάβες στα φαξ, κακή ή ανύπαρκτη σύνδεση με το διαδίκτυο.

Σημαντικό πρόβλημα υπήρξε η έλλειψη προσωπικού: Συχνά η προθυμία των φορέων δεν μεταφραζόταν σε έμπρακτη ανταπόκριση λόγω έλλειψης προσωπικού ή/και φόρτου εργασίας.

Τέλος, οι ανακατατάξεις καθώς και η αναστολή λειτουργίας ορισμένων φορέων δημιούργησαν επιπρόσθετα προβλήματα: αρκετοί φορείς αναγκάστηκαν να συμπτυχθούν σε ευρύτερες μονάδες, να ενσωματωθούν σε άλλες διοικητικές δομές ή και να αναστείλουν τη λειτουργία τους, γεγονός που προκάλεσε σοβαρά προβλήματα στην επικοινωνία και στη διαθεσιμότητα χρόνου.

Δυσκολίες ανταπόκρισης

Δυσκολίες παρουσιάστηκαν, όμως, και στο επίπεδο της ανταπόκρισης των φορέων. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στους εξής παράγοντες:

1. Επιφυλακτική στάση: συχνό πρόβλημα υπήρξε η δυσπιστία του κατόχου μιας συλλογής να παράσχει την απαιτούμενη πληροφορία, παρά το γεγονός ότι το Μητρώο δεν παρέχει απ' ευθείας πρόσβαση στα τεκμήρια των συλλογών.
2. Δυσκολία στην παροχή πληροφοριών για τα δικαιώματα: η φάση καταγραφής των δικαιωμάτων μιας συλλογής αποδείχθηκε η πλέον προβληματική και χρονοβόρα. Είτε υπήρχε ασάφεια ως προς τα δικαιώματα που κατέχουν οι φορείς επί των συλλογών και των τεκμηρίων, είτε δημιουργήθηκε ασάφεια σε σχέση με τη σκοπιμότητα της καταγραφής των δικαιωμάτων στο πλαίσιο του έργου.
3. Δυσκολία κατανόησης του σχήματος μεταδεδομένων για τις ψηφιακές συλλογές: δεν ήταν λίγες οι φορές που οι αρμόδιοι δυσκολεύονταν ή αδυνατούσαν να συμπληρώσουν τη φόρμα των μεταδεδομένων, γεγονός που κάποιες φορές δυσχέρανε την άμεση ανταπόκρισή τους.

Ένταξη Φορέων

Μέχρι στιγμής στο Μητρώο έχουν καταγραφεί **2482** φορείς, οργανισμοί και συλλέκτες από όλη την Ελλάδα.

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

Με τους **434** από αυτούς έχει οριστικοποιηθεί η συνεργασία και η ένταξη στο Μητρώο.

Σ' αυτούς πρέπει να προστεθούν **1144** ακόμη, με τους οποίους βρισκόμαστε σε διαδικασία επικοινωνίας για την οριστική τους ένταξη.

Απεικόνιση διασποράς φορέων

Στη διαφάνεια μπορείτε να δείτε τον τρόπο απεικόνισης της διασποράς των φορέων. Παρατηρούμε ότι υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα ανάλυσης της πληροφορίας (από την Ελλάδα στην Αθήνα).

Ένταξη Συλλογών

Στο Μητρώο έχουν καταγραφεί **4131** συλλογές.

Έχει ολοκληρωθεί η περιγραφή, η προσθήκη μεταδεδομένων και ο έλεγχος με τη συνεργασία των φορέων για **1571** από αυτές.

Στις παραπάνω πρέπει να προστεθούν **1485** ακόμη, οι οποίες βρίσκονται σε φάση ολοκλήρωσης της διαδικασίας οριστικής ένταξης.

Πολυμορφία συλλογών

Ενδεικτικά σας παρουσιάζουμε ορισμένα παραδείγματα ενταγμένων συλλογών στο Μητρώο από διαφορετικά επιστημονικά πεδία.

Ανάπτυξη Μεταδεδομένων

Εκτός από τις παραμετροποιημένες τιμές μεταδεδομένων σχετικά με το περιεχόμενο των συλλογών, το Μητρώο παρέχει τη δυνατότητα εισαγωγής πληροφοριών που αφορούν στη γεωγραφική κάλυψη, στο συγκεκριμένο χρονικό εύρος και στις γλώσσες των τεκμηρίων κάθε συλλογής.

Επιπλέον, το Μητρώο επιτρέπει την αντιστοίχιση των τεκμηρίων με θεματικούς όρους που καλύπτουν το σύνολο των επιστημονικών πεδίων στις ανθρωπιστικές επιστήμες.

Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι έχουν ήδη εισαχθεί **541** όροι γεωγραφικής κάλυψης, 36 γλώσσες και διάλεκτοι και **1232** θεματικοί όροι σχετικά με τα τεκμήρια των συλλογών.

Γεωγραφική κάλυψη τεκμηρίων συλλογών

Στη διαφάνεια μπορείτε να παρατηρήσετε την γεωγραφική κάλυψη των τεκμηρίων των συλλογών.

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

Γραφιστική απεικόνιση θεματικών όρων

Τέλος, σας παρουσιάζουμε μια ενδεικτική απεικόνιση ενός μικρού μέρους των θεματικών όρων που έχουν χρησιμοποιηθεί στην περιγραφή των τεκμηρίων των συλλογών του Μητρώου.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

*Γιώργος Τζεδόπουλος
Ακαδημία Αθηνών, Ιστορικός*

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση του Μητρώου του ΔΥΑΣ, θα θέλαμε να αναφερθούμε ξεχωριστά στα αιτήματα που σχετίζονται με τη χρηστικότητα, τη βιωσιμότητα, τις προοπτικές και τη δυναμική του έργου. Στην περίπτωση του Μητρώου, τα αιτήματα αυτά αφορούν τρεις κατηγορίες χρηστών. Από τη μια βρίσκονται οι **ερευνητές** και εν γένει το φιλέρευνο κοινό που ζητά να έχει πρόσβαση σε αξιόπιστη, δομημένη και επεκτάσιμη πληροφόρηση σχετικά με το δημόσιο αγαθό των πολιτισμικών πόρων. Από την άλλη βρίσκονται οι **φορείς** που κατέχουν, διαχειρίζονται και επιμελούνται το πολιτισμικό απόθεμα ως προς τη διατήρησή του, τον εμπλουτισμό του, την έρευνα και την ανάδειξή του. Τέλος, έχουμε τις πρωτοβουλίες, τους θεσμούς, τα δίκτυα και τις **κοινότητες** που προωθούν την ηλεκτρονική διάχυση του πολιτισμικού αγαθού με στόχο να συμβάλουν στην καλλιέργεια των ανθρωπιστικών σπουδών στο νέο τοπίο που διαμορφώνουν οι ψηφιακές τεχνολογίες.

Προσβασιμότητα και αξιοποίηση

Ως προς την προσβασιμότητα, τη χρηστικότητα και την περαιτέρω αξιοποίηση, το Μητρώο επιχειρεί να **εξισορροπήσει τις διαφορές** μεταξύ των αναγνωρίσιμων και των λιγότερο γνωστών φορέων ενισχύοντας την παρουσία των μικρότερων οργανισμών στον πολιτιστικό χάρτη.

Αντιστοίχως, και σε ό,τι αφορά το πολιτισμικό υλικό, το Μητρώο **αυξάνει την ορατότητα** όλων των συλλογών, μικρών και μεγάλων, λιγότερο και περισσότερο γνωστών και αξιοποιημένων από την έρευνα με τον έναν ή τον άλλο τρόπο.

Στο πλαίσιο αυτό, το Μητρώο **δημιουργεί ψηφιακό αποτύπωμα** για τις συλλογές που δεν έχουν άλλη παρουσία στο Διαδίκτυο, καθώς οι φορείς τους δεν έχουν ακόμα βρει τον τρόπο να τις αναδείξουν σ' αυτήν την κατεύθυνση.

Επιπλέον, το Μητρώο περιλαμβάνει όλες τις συλλογές, τόσο τις φυσικές, όσο και τις ψηφιακές, και **παρέχει πληροφόρηση για τις σχέσεις των συλλογών μεταξύ τους**, δηλαδή για το αν και σε ποιο βαθμό οι ψηφιακές συλλογές αποτελούν

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

ηλεκτρονικές αποτυπώσεις των φυσικών συλλογών. Φωτίζεται έτσι η σχέση ανάμεσα στα περιεχόμενα αλληλοσυνδεόμενων συλλογών που μπορεί όμως να έχουν πολύ διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης λόγω της ποικιλίας στους μορφότυπους και το υπόστρωμα των τεκμηρίων.

Στην κατεύθυνση αυτή, το Μητρώο **παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους όρους πρόσβασης στο υλικό** και τις δυνατότητες αναπαραγωγής ή/και αξιοποίησης του υλικού κάθε συλλογής για ερευνητικούς σκοπούς. Το φάσμα καλύπτει όλες τις περιπτώσεις από τις συλλογές για τις οποίες είναι απαραίτητη η επίσκεψη στον χώρο του αρχείου ή του μουσείου, μέχρι τις συλλογές που είναι οργανωμένες σε βάσεις δεδομένων και προσεγγίζονται χωρίς περιορισμούς στο Διαδίκτυο.

Σε ό,τι αφορά τη λειτουργικότητα του έργου, το Μητρώο **προσφέρει τη δυνατότητα αναζήτησης συλλογών** με συνδυασμό πολλαπλών κριτηρίων. Έτσι ο ερευνητής είναι σε θέση να συγκροτήσει σώματα δομημένης γνώσης για τους πολιτισμικούς πόρους με βάση τις δέσμες ερωτημάτων και τους θεματικούς άξονες που ο ίδιος διατυπώνει.

Τέλος, το Μητρώο **αποτυπώνει δομημένη και πολυδιάστατη πληροφόρηση** για τους πολιτισμικούς πόρους και τους φορείς αλλά και τα πρόσωπα που τους επιμελούνται, η οποία ανά πάσα στιγμή μπορεί να εμπλουτιστεί και να βελτιωθεί. Μ' αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στη συμμετοχή ανθρώπων και θεσμών σε ένα δυναμικό ενιαίο πληροφοριακό χώρο για τις ανθρωπιστικές επιστήμες.

Δημιουργία προστιθέμενης αξίας

Στην κατεύθυνση της προστιθέμενης αξίας, το Μητρώο του ΔΥΑΣ συμβάλλει στη συγκρότηση σταθερής βάσης ανάπτυξης για μια εθνική ψηφιακή υποδομή που προσανατολίζεται στις ανάγκες των ερευνητών.

Ειδικά σε σχέση με τη διεξαγωγή της έρευνας, το Μητρώο παρέχει μια σημαντική υπηρεσία: βοηθώντας τους ερευνητές να αξιοποιήσουν τους διαθέσιμους πόρους στη διεξαγωγή της έρευνάς τους με την αξιοποίηση των μεταδεδομένων για το περιεχόμενο των συλλογών και των φορέων, παρέχει τη δυνατότητα διεύρυνσης των ερευνητικών οριζόντων. Με άλλα λόγια, το Μητρώο συμβάλλει έμμεσα στην αναδιατύπωση και την εκλέπτυνση των ερευνητικών ερωτημάτων, πράγμα εξαιρετικής κρισιμότητας για τις ανθρωπιστικές σπουδές.

Με επίσης έμμεσα, αλλά όχι αμελητέο τρόπο, το Μητρώο παρακινεί τους φορείς να εμπλουτίσουν τις πληροφορίες που παρέχουν στους ερευνητές και να αναβαθμίσουν την παρουσίαση του υλικού τους στο δικτυακό τους τόπο.

Με τη συσσώρευση, τη δόμηση και την αποτύπωση των σχέσεων μεταξύ πόρων και οργανισμών, το Μητρώο φιλοδοξεί να δώσει ώθηση στη συγκρότηση κοινοτήτων φορέων, προσώπων που επιμελούνται το πολιτιστικό απόθεμα, και

«Νέες δυνατότητες της ψηφιακής τεχνολογίας στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες»

ερευνητών που το αξιοποιούν. Το ζητούμενο είναι μια συμμετοχική διαδικασία ανατροφοδότησης στην επιμέλεια, τη διάχυση και την κριτική αξιοποίηση του πολιτισμικού αγαθού. Όχημα αυτής της διαδικασίας είναι η ενίσχυση της δυναμικής της έρευνας στο πεδίο των ψηφιακών ανθρωπιστικών σπουδών.

Δυναμική του έργου

Όπως είδαμε, το Μητρώο έχει ήδη καλύψει έναν πολύ σημαντικό όγκο πληροφοριακού υλικού και έχει αναπτύξει ένα ευρύ φάσμα οργανωμένων και αναλυτικών μεταδεδομένων. Με βάση την εργασία που έχει γίνει, την εμπειρία που έχει συσσωρευθεί και τη συνεχή ανατροφοδότηση από το διαρκώς αναπτυσσόμενο πεδίο των ψηφιακών ανθρωπιστικών σπουδών, το Μητρώο παρουσιάζει σημαντική δυναμική διεύρυνσης ώστε να αποτελέσει έναν κόμβο πολλαπλών λειτουργιών, υπηρεσιών και προοπτικών που στοχεύει στην προβολή των πολιτισμικών πόρων και των φορέων που τους επιμελούνται, στην συγκρότηση αξιοποιήσιμων μεταδεδομένων για την ερευνητική κοινότητα, στην πρότυπη απεικόνιση και ανάλυση πληροφορίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, και στην ενίσχυση των ψηφιακών ερευνητικών πρακτικών. Απώτερος στόχος για όλους εμάς είναι η δημιουργία προστιθέμενης αξίας σχετικά όχι μόνο με τη συμβατότητα, αλλά κυρίως με την αναγκαιότητα της ανθρωπιστικής έρευνας και της κριτικής σκέψης στο περιβάλλον των νέων τεχνολογιών της επικοινωνίας. _